

Nr 124

Av herr Gustavsson i Alvesta m. fl., om avvecklingen av dyrortsgrupperingen av de statsanställdas löner.

(Lika lydande med motion nr 93 i Första kammaren)

Den statliga dyrortsgrupperingen infördes genom riksdagsbeslut vid en tidpunkt då onormala prisförhållanden rådde i samband med den ekonomiska krisen efter första världskriget. Grunden för ortsgrupp-differentieringen beträffande bostäder och hyror avskaffats. Skattegrup-peringen borttogs i samband med skattereformen 1961. Kvar finns ortsgrupperingen av de statsanställdas löner. En partiell avveckling av den-samma har emellertid skett genom borttagande av de lägsta grupperna så att endast grupperna 3, 4 och 5 återstår.

Ortsgrupperingen omfattar löneplan A och den speciella löneplanen för undervisningsväsendet, löneplan U. De som har de högsta lönerna och är placerade på löneplanerna B och C omfattas inte av ortsgrupperingen. En stor del av de lågavlönade, som har tjänster placerade på nedre delen av löneplan A, drabbas särskilt hårt av lönegrupperingens konstruktion.

Den kvarstående lönegrupperingen har under senare år varit föremål för en allt starkare kritik. Då frågan under första hälften av 1960-talet vid ett flertal tillfällen var föremål för riksdagens prövning uppsköts ställningstagandet i avvaktan på resultatet av en pågående prisgeogra-fisk undersökning. Under senare delen av år 1965 presenterades resul-tatet av denna undersökning.

Syftet med dyrortsundersökningen var att ge underlag för en revision av den gällande lönegrupperingen. I undersökningen sattes Stockholms dyrhetstal till 1000. Ett relativt stort antal kommunblock i ortsgrupperna 3 och 4 har dyrhetstal på 1000 eller däröver. Om man undantar övre Norrland kan man konstatera att skillnaderna i dyrhetstal inom riket är obetydliga. Genomsnittet för landet ligger över högsta dyrort, Stockholm. De prisdifferenser som lönegrupperingen avser att kompensera finns inte. Det finns därför starka skäl att lönegrupperingen så snart som möjligt upphör. Därvid måste givetvis speciella åtgärder vidtagas för de områden av övre Norrland som visar upp onormalt höga dyrhetstal.

Genom riksdagsbeslut har statstjänstemännen erhållit förhandlings-rätt. Bland de saker som givetvis kan tagas upp till förhandling är också

frågan om lönegrupperingen. Enligt uttalanden från statstjänstemannaorganisationerna har frågan varit föremål för uppmärksamhet vid 1966 års förhandlingar. Stort intresse för att ompröva lönegrupperingssystemet finns på löntagarhåll. De som har haft att representera staten vid förhandlingarna med statstjänstemännen tycks inte ha visat intresse för en omprövning av gällande system. Riksdagens lönelegation behandlade vid sitt sammanträde den 15 mars 1966 frågan om lönegrupperingen. Sålunda yrkades från en ledamot att delegationen skulle uttala sig för att ett avskaffande av dyrortsgraderingen borde eftersträvas. Delegationens majoritet delade inte denna uppfattning.

Även om frågan om lönegrupperingen hör till de frågor, som de statsanställda kan förhandla om, bör det stå riksdagen fritt att uttala sin mening angående ett system som en gång införts genom riksdagsbeslut. Då intresse för en lösning av frågan finns hos organisationerna och då statens förhandlare inte av lönelegationen uppmanats att aktualisera frågan bör riksdagen som sin mening uttala att lönegrupperingen bör avvecklas. Detta bör ske i samband med kommande avtalsförhandlingar. Om riksdagen redan under årets riksdag gör detta uttalande bör man ha god beredskap att från den statliga sidan vid nästkommande förhandlingar aktualisera frågan om en avveckling av lönegrupperingen.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte uttala sig för att dyrortsgrupperingen av de statsanställdas löner avvecklas i enlighet med vad i motionen anförts samt att därvid de särskilda förhållandena beträffande övre Norrland beaktas.

Stockholm den 19 januari 1967

Rune Gustavsson (cp) *Torsten Gustafsson (cp)* *John Eriksson (cp)*
i Alvesta i Stenkyrka i Bäckmora